

שאלת רב ברירה – אקוויטי

חברות א' וב' רכשו באותו מועד לפני מספר שנים, 70% ו-30% מהון המניות של חברה ג', בהתאמה.

חברות א' וב' קיימו דיון משותף במסגרתו ניסו להבין כיצד ישנו הבדל בין חשבון ההשקעה של חברה ב' בגין החזקתה בחברה ג' בדוחותיה הכספיים האינדיבידואליים, לבין יתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה הנובעות מחברה ג' בדוחות הכספיים המאוחדים של חברה א' (להלן: "ההפרש").

להלן מספר טענות שהועלו במסגרת הדיון:

חשב חברה ב': "בשתי שיטות המדידה נדרש תמיד למשוך את אותו אחוז מהרווח או מההפסד של חברה ג' ולכן לא ברור לי מה מקור ההפרש".

סמנכ"ל חברה א': במועד שבו השגנו שליטה על חברה ג' נוצר רווח מרכישה במחיר הזדמנותי. בעוד חברה ב' הכירה ברווח כאמור בהתאם לאחוז החזקתה, בחישוב שביצענו במסגרת ה-PPA, לא נתנו לזכויות שאינן מקנות שליטה חלק ברווח זה ומכאן נובע ההפרש".

מנכ"ל חברה א': הסיבה להפרש נובעת מכך שבמסגרת השגת השליטה על חברה ג', חברה ג' הנפיקה לנו אופציות המאפשרות לנו להעלות לשיעור החזקה של 80% בה. בעוד שביישום שיטת השווי המאזני מכלילים את ההון הרגיל בלבד של חברה ג' (הון מניות, פרמיה, עודפים וכו'), בחישוב יתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה יש להכליל גם את ההון "המיוחד" של חברה ג', כדוגמת האופציה שהונפקה".

דירקטור חברה ב': "גם לי מקור ההפרש לא ברור. כל מה שאני יודע זה שבמידה ולא היה קיים הפרש והיינו עולים בשיעור החזקה בחברה ג' תוך כדי שימור השפעה מהותית, בהחלט היה יכול להיווצר הפרש. לעומת זאת, במידה והיינו יורדים בשיעור החזקה בחברה ג', תוך כדי שימור השפעה מהותית לא יכול היה להיווצר הפרש בין שתי שיטות המדידה".

אילו מבין הטענות לעיל הינן נכונות?

- א. רק חשב חברה ב' צודק בדבריו.
- ב. רק סמנכ"ל חברה א' צודק בדבריו.
- ג. רק מנכ"ל חברה א' צודק בדבריו.
- ד. רק דירקטור חברה ב' צודק בדבריו.
- ה. כל הטענות לעיל אינן נכונות.
- ו. כל התשובות לעיל אינן נכונות.

פתרון:

התשובה הנכונה היא ה'.

חשב חברה ב' – לא נכון! במקרה של הפסדים, בשיטת השווי המאזני מושכים עד לאיפוס היתרה בספרים (ככל שאין עוד חשיפה להפסדי הכלולה), בעוד שיתרת הזשמ"ש יכולה להיות שלילית, קרי – לספוג הפסדים ללא מגבלה.

סמנכ"ל חברה א' – לא נכון! במצב של רכישה הזדמנותית המדידה של הזשמ"ש תהיה לפי חלקו בנכסים המזוהים נטו (מאחר ובמצב של רכישה ובמחיר הזדמנותי, השווי ששולם נמוך מהערך של הנכסים המזוהים נטו).

ביישום שיטת השווי המאזני, תמורת הרכישה תחושב לפי השווי ההוגן של הסכום ששולם, אך ככל שנוצר רווח מרכישה במחיר הזדמנותי, על החברה להכיר ברווח זה כנגד גידול בחשבון ההשקעה, כך שרגע לאחר הכרה ברווח זה, יתרת חשבון ההשקעה הינה בגובה אחוז ההחזקה כפול הנכסים המזוהים נטו בחברה.

כלומר, במצב כאמור, יתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה תהיי זהה ליתרת חשבון ההשקעה רגע לאחר ההכרה ברווח מרכישה במחיר הזדמנותי ולכן, הפער לא נובע מסיבה זו.

מנכ"ל חברה א' – לא נכון! אומנם מנכ"ל חברה א' צודק באמירתו כי במדידת חשבון ההשקעה בחברה כלולה יש לקחת בחשבון רק את ההחזקה בהון הרגיל של החברה וחישוב יתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה יש להכליל גם את ההון "המיוחד" של החברה, אך אמירה זו נכונה, רק כאשר ההון המיוחד שייך לזכויות שאינן מקנות שליטה. במקרה המתואר בטענה, בעלי מניות הרוב מחזיקים באופציות ולכן הן אינן משויכות למיעוט.

דירקטור חברה ב' – לא נכון! אומנם החלק הראשון של הטענה של הדירקטור הינו נכון - בעליה בשיעור החזקה ביישום שיטת השווי המאזני יש למדוד "שכבה נוספת" לגביה יוכרו עודפי עלות חדשים, זאת בשונה ממדידת שינוי בשיעור החזקה של הזשמ"ש במסגרתו לא מוכרים עודפי עלות חדשים. לעומת זאת, בירידה בשיעור החזקה, יכול גם כן להיווצר הפרש. זאת מאחר וככל שקיימת יתרת רט"מ UP למועד השינוי בשיעור החזקה, ביישום שיטת השווי המאזני יתרה זו נותרת ללא שינוי, בעוד שבחישוב הזכויות שאינן מקנות שליטה, יש להעביר חלק יחסי מהרט"מ לרוב. לכן, ייתכן מצב שבו יוצר הפרש במקרה כאמור בין שתי שיטות המדידה. סיבה נוספת לכך שמשפט זה איננו נכון נובעת מכך שלא נתון לפי תמכור חברה ב' את המניות במצב של ירידה בשיעור החזקה. ככל שמכירה כאמור לא תהיה לחברה א', בראיית חברה א' לא יהיה שינוי בשיעורי החזקה ולכן אחוז הזשמ"ש בחברה ג' יהיה שונה מאחוז החזקה של חברה ב' בחברה ג'.